

MEMORIA

1 Consideracións xerais

O Municipio da Estrada conta cunha extensión superficial de 281,80 Km², cunha poboación, segundo o último censo, de 21.657 habitantes, o que representa unha densidade duns 76,85 habitantes/Km².

Trátase dun Municipio eminentemente rural no que predomina o hábitat diseminado e vén sendo un dos de maior extensión. A poboación distribúese en 51 parroquias que supoñen 478 lugares ou entidades singulares.

No zona urbana da Estrada aséntase unicamente o 39,15% da poboación total, isto é, 8.479 habitantes, o resto, 13.178 persoas, habitan no rural, repartidos nos 478 lugares existentes.

Con estes datos obsérvase que as necesidades de infraestrutura para os habitantes no rural é latente, tanto de camiños coma de iluminación pública, teléfono, abastecemento de auga, etc.

Conscientes deste problema, as corporacións tratan de resolver paulatinamente as deficiencias de comunicacións entre os diferentes lugares coas vías principais (estradas nacionais, provinciais, etc. e zona urbana). Esta iniciativa, unida á necesidade de dispoñer de camiños con garantías para efectua-lo transporte escolar, como consecuencia das Agrupacións Escolares realizadas na zona rural, concretamente catro, fixo necesario dispoñer dunha rede de camiños ampla.

Na actualidade existen varios lugares do municipio que non dispoñen dun acceso axeitado polo seu interior e atópanse con firmes de terra que en épocas de chuvia se converten en auténticas lameiras como consecuencia da súa utilización. Por outro lado dispoñen dunha sección mínima indispensable para o acceso de vehículos.

Para abordar paulatinamente este problema, as corporacións municipais veñen consignando en Plans e Programas Anuais dúas cantidades de diñeiro, unha que tende a reparar o existente e outra para resolver os problemas de acceso a núcleos de poboación.

O proxecto que nos ocupa ten como obxecto, precisamente, resolver os problemas de acceso a núcleos de poboación para así compensar os desequilibrios internos do concello en infraestruturas básicas de carácter local e, en particular, incrementar estas aproximando os servizos públicos locais á media do Estado e facilitar, ó mesmo tempo, o apoio á actividade económica ós núcleos e zonas menos desenvolvidas.

2 Xustificación das obras

É evidente dado que os núcleos de poboación ós que darán acceso estes camiños carecen na actualidade dun firme adecuado acorde co desenvolvemento actual.

3 Descrición das obras que se proxectan

3.1 No anexo detállanse as características dos camiños e especifícanse a súa situación, lonxitude, anchura do firme e o seu estado actual. Á vista deste anexo obsérvase unha gran variedade de tipos de camiños polo que respecta a anchos de explanación, plataformas e firmes, o que non permite fixar unha sección tipo de carácter xeral, aínda que o sistema construtivo será idéntico, dependente do estado do firme.

No apartado de orzamento especifícase claramente o tipo de obra que se realizará en cada un dos camiños que se inclúen no proxecto con datos sobre lonxitudes, anchuras, tipos de firme, espesores, etc.

As obras que comprenden este proxecto consisten en:

- A) Movemento de terras, limpeza e apertura de foxos, perfilado de noiros, formación de caixas, e acondicionamento e aumento de paseos e limpeza de obras de fábrica.
Acondicionamento de explanación e compactado de terreos natural por medio mecánico.
- B) Superestrutura: dependendo das necesidades leva grava estendida e compactada, e se fose necesario fariase a subbase con material procedente de préstamos e escarificado.
- C) Nalgúns camiños leva unha rega superficial con 3,5 Kg de ECR-2 e 20 l/m² de grava miúda 12/18 mm., ademais levará un tratamento superficial bituminoso elaborado con 2 Kg/m² de emulsión ECR-2, saturado con 12 l/m² de grava 6/12 mm., e rematado cun selado elaborado con 1,5 Kg/m² de emulsión ECR-2 e 5 l/m² de area 0/6 mm. Cando os camiños teñan que levar formigón, este será H-250, tamaño máximo de árido 12 mm, incluído transporte e colocado na obra. Os camiños que levan aglomerado en quente será de D-12, cun espesor de 6 cm unha vez compactado, incluído betún, filler rega de adherencia, regularización previa e varrido de superficie.
- D) Obras de Fábrica: levará as que precisen para pasos de augas, así como as drenaxes necesarias.
- E) Sinalización: farase nos camiños que se vexa necesario pola carencia ou mal estado deste.

4 Consideracións técnicas

Os camiños incluídos neste proxecto deberán de considerarse como rurais, e para executarse pártese do suposto de que por estes non poderán circular vehículos de máis de 10 Tm., e a velocidade será sempre inferior a 40 Km/h. Recoméndase incluso a dirección única cando o ancho da plataforma sexa inferior a 4,00 m. Dentro deste proxecto non se contempla a totalidade da sinalización, polo que terá que ser obxecto de estudo polo concello.

Dos camiños que se inclúen neste proxecto, a Administración non achega o estudo xeotécnico dos terreos, o que ofrecería unha maior visión do subsolo para toma-las decisións técnicas oportunas para desenvolver o proxecto con maior fiabilidade, se ben, dado o tipo de obra e pola experiencia adquirida e xa que se trata na maior parte de camiños consolidados, non parece que poidan xurdir imprevistos que supoñan unha variación económica relevante.

Por isto, o estudo xeotécnico non se considera imprescindible neste caso, coas particularidades relatadas.

5 Medidas de protección ambiental

Ao tratarse dun proxecto de mellora da capa de rodaxe de camiños que xa foron executados con anterioridade, as medidas de protección ambiental que se debe ter en conta nestas obras non son de igual entidade que se se tratase de obras de primeiro establecemento. Porén, é imprescindible aplicar unha serie de normas xerais mínimas de protección que entra no "bo facer" medioambiental, como poden ser as seguintes:

- Limparanse posibles provisións, vestiarios, almacenaxes; rexeneraranse préstamos e evítase o abandono de cascallo, materiais e verteduras de aceite.
- No caso de construción de obras de fábrica, porase especial coidado para evitar arrastre e vertedura de formigón nas canles.
- Se a dirección de obra o considera necesario, construíranse balsas decantadoras de finos a saída de obras de fábrica.
- Evítase a remoción do fondo das canles atravesadas.
- Calquera outra que a dirección de obra considera conveniente para evitar o deterioro medioambiental.

6 Conservación e mantemento das obras

O contratista adxudicatario das obras está obrigado a reparar as posibles deterioracións que se presenten nesta durante o ano de garantía, sempre que os devanditos estragos sexan imputables á contrata.

7 Requisitos administrativos

Expresamente decláranse de obrigado cumprimento os seguintes textos (ou os que legalmente os substitúan).

- Ley de Contratos de las Administraciones Públicas.
- Pliego de Cláusulas Generales para la contratación de obras del Estado.
- Instrucción de Carreteras del MOPU.
- Pliego de la D G de Carreteras (PG-3 y PG-4).
- Normas del Ministerio de la Vivienda: M.V. 101, 102, 103.
- Instrucción de Hormigón Estructural (EHE).

O contratista repónde como patrón, cumprindo as normas habituais e as instrucións da Dirección da Obra para seguridade no traballo dos operarios e do público en xeral.

O contratista queda obrigado a cumprir todas as disposicións ditadas ou que se diten ata o comezo dos traballos no referente á protección da Industria Nacional.

O contratista queda obrigado a entregar á Dirección facultativa, os planos, resultados de ensaios e todo aquilo que esta lle requira para a redacción da Memoria prevista no artigo 4.9 da vixente Instrución EHE.

Cumpríranse igualmente con rigorosidade extrema a lexislación vixente en materia de seguridade e saúde no traballo.

8 Programación das obras

Á vista das características das obras, considérase necesario e suficiente un prazo de execución de 3 meses.

9 Revisión de prezos

Non se admite e axustaranse ós prezos detallados nos cadros de prezos núm. 1 e núm. 2.

10 Clasificación do contratista

Ao amparo do estipulado na disposición adicional sexta do Real decreto Lei 9/2008, do 29 de novembro e posterior Lei 3/2011, non se esixe clasificación por tratarse dunha obra cun orzamento inferior a 350.000 euros.

11 Plan de obra

Primeiro mes: limpeza de foxos, noiros, terrapléns, aumento de beiravías e obras de fábrica.

Segundo e terceiro mes: apertura de caixas, aumento de grava e execución de regas e capa de rodaxe.

12 Orzamento

Logo de aplicar os prezos das diferentes unidades de obra ás cantidades resultantes da correspondente medición e do estudo de seguridade e saúde, obtense o orzamento de execución material, que ascende á cantidade de douscentos vinte un mil novecentos cincuenta e nove coma trece euros **(221.959,13)** ó que haberá que aplicarlle o 13% de gastos xerais e o 6% de beneficio industrial, no que resulta a cantidade de douscentos sesenta e catro mil cento trinta e un coma trinta e sete euros **(264.131,37)**, e a esta cifra, haberá que engadirlle o 21 % de IVE, polo que o **total do proxecto** ascende á cantidade de trescentos dezanove mil cincocentos noventa e oito coma noventa e seis **(319.598,96)** euros.

13 Documentos

O presente proxecto consta de :

- Memoria e anexo da memoria
- Plan de obra
- Estudo de seguridade e saúde
- Planos
- Prego de condicións e Prego de condicións particulares
- Orzamento
- Medicións
- Cadro de prezos descompostos
- Orzamento parcial
- Resume do orzamento.

Nos documentos citados anteriormente estúdanse tódolos extremos relativos ó presente proxecto de obra completo, coa suficiente amplitude para que poida ser aprobado polo organismo competente.

A Estrada, 6 de setembro de 2013
O enxeñeiro técnico municipal
Asdo.: Ramón Brea Villaverde

PROGRAMACIÓN DE OBRA

PROGRAMACIÓN DA OBRA

<u>CLASE DE OBRA</u>	<u>0</u>	<u>30</u>	<u>60</u>	<u>90</u>
Movemento terras	xxxxxxxxxxxxx			
Superestructura		xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx		
Capa de rodadura			xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
Obras de fábrica	xxxxxxxxxxxxx			

ESTUDIO BÁSICO DE SEGURIDADE E SAÚDE

ESTUDIO BASICO DE SEGURIDADE E SAÚDE DO PROXECTO DE
ACONDICIONAMENTO DE CAMIÑOS RURAIS NO CONCELLO DA ESTRADA ANO
2013

Índice

1 Obxecto do estudo

2 Características da obra

2.1 Situación

2.2 Descrición da obra

2.3 Orzamento, prazo de execución e man de obra

3 Riscos

3.1 Riscos profesionais

3.2 Riscos producidos a terceiros

3.3 Maquinaria de movemento de terras e afirmados: riscos e criterios
de seguridade

3.4 Materiais asfálticos

4 Prevención de riscos profesionais

4.1 Protección individuais

4.2 Protección colectivas

4.3 Formación

4.4 Prevención de riscos de danos a terceiros

5 Servizos sanitarios e comúns

6 Orzamento do estudo

ESTUDIO BASICO DE SEGURIDADE E SAÚDE DO PROXECTO DE ACONDICIONAMENTO DE CAMIÑOS RURAIS NO CONCELLO DA ESTRADA ANO 2013

1 Obxecto do estudo

Co presente estudo básico de seguridade e saúde trátase de establece-las medidas preventivas a través de normas mínimas que garantan a adecuada protección dos traballadores tanto no que se refire á saúde coma á seguridade nos traballos do presente proxecto de construción.

No estudo inclúense as directrices básicas que se deberán ter en conta pola empresa construtora referidas á protección contra accidentes e situacións de risco baixo o control do coordinador de seguridade e saúde ou á dirección facultativa, segundo sexa o caso e de acordo co R.D. 1627/97 do 24 de outubro.

2 Características da obra

2.1 Situación

As obras contempladas no presente proxecto executaranse no Concello da Estrada.

2.2 Descrición da obra

As obras do proxecto Acondicionamento de camiños rurais no Concello da Estrada atópanse perfectamente descritas na memoria deste, aínda que de modo moi resumido pódense englobar nos seguintes apartados:

- A) Movemento de terras, limpeza e apertura de foxos, perfilado de noiros, formación de caixas, e acondicionamento e aumento de paseos e limpeza de obras de fábrica.
Acondicionamento de explanación e compactado de terreos natural por medio mecánico.
- B) Superestrutura: dependendo das necesidades leva grava estendida e compactada, e se fose necesario faríase a subbase con material procedente de préstamos e escarificado.
- C) Nalgúns camiños leva unha rega superficial con 3,5 Kg de ECR-2 e 20 l/m² de grava miúda 12/18 mm., ademais levará un tratamento

superficial bituminoso elaborado con 2 Kg/m² de emulsión ECR-2, saturado con 12 l/m² de grava 6/12 mm., e rematado cun selado elaborado con 1,5 Kg/m² de emulsión ECR-2 e 5 l/m² de area 0/6 mm. Cando os camiños teñan que levar formigón este será H-250, tamaño máximo de árido 12 mm, incluído transporte e colocado na obra. Os camiños que levan aglomerado en quente será de D-12, cun espesor de 6 cm unha vez compactado, incluído betún, filler rega de adherencia, regularización previa e varrido de superficie.

- D) Obras de Fábrica: levará as que precisen para pasos de augas, así como as drenaxes necesarias.
- E) Sinalización: farase nos camiños que se vexa necesario pola carencia ou mal estado deste.

2.3 Orzamento, prazo de execución e man de obra

O presente proxecto de obra ten un orzamento de licitación de trescentos dezanove mil cincocentos noventa e oito coma noventa e seis (319.598,96) euros.

O prazo de execución é de **tres meses**.

O número medio de traballadores durante a execución das obras é de sete.

3 Riscos

3.1 Riscos profesionais

a) Roza, movemento de terras e explanación:

- Atropelos por maquinaria
- Atrapamentos
- Colisións e envorcos
- Caídas a distinto nivel
- Po
- Ruído
- Explosións
- Desprendementos

b) Obras de fábrica:

- Caídas a distinto nivel
- Caídas de obxectos
- Feridas por maquinaria e ferramentas
- Salpicaduras de formigón nos ollos

c) Obras de pavimentación:

- Atropelos por maquinaria e vehículos
- Atrapamentos por maquinaria
- Colisións e envorcaduras

- Interferencias con liñas de media tensión
- Riscos por utilización de produtos bituminosos
- Salpicaduras
- Po
- Ruído

d) Riscos producidos por axentes atmosféricos

e) Riscos de incendios

3.2 Riscos producidos a terceiros

Os riscos que se poden producir a terceiros veñen derivados dos enlaces que os vehículos e a maquinaria efectuarán coas estradas ou vías circundantes da obra.

3.3 Maquinaria de movemento de terras e afirmados: riscos e criterios de seguridade

Riscos comúns: dentro dos riscos comúns establécense os seguintes:

- Falta de carcasa protectora en motores, correas, engrenaxes, etc.
- Errores no deseño de subida e baixada ás máquinas
- Deficiencias na fixación ou falta de uso
- Superar a capacidade límite da máquina
- Fallo de mantemento
- Fatiga física do operador

Riscos particulares: afectan ás máquinas que dispoñen dos seguintes elementos:

- Colector de escape
- Repoñer combustible
- Nivel de refrixerante
- Baterías

Ademais dos descritos, é preciso detallar os riscos específicos e os criterios de seguridade que se deben adoptar no manexo de cada máquina.

Normas particulares: pa cargadora

1 Utilizar a pa adecuada ó traballo: sobre eirugas en terreos brandos para materiais duros e sobre pneumáticos en terreos duros e moi abrasivos para materiais soltos.

2 Emprega-lo equipo adecuado: para cargar roca colocar a culler de roca, os materiais moi densos precisan de culleres máis pequenas. En todo caso, recórdese que as pas son para cargar, non para escavar.

3 Cada pa está deseñada para unha carga determinada e ó exceder a súa cota provócanse riscos.

4 É imprescindible o tensado das cadeas ou a comprobación da presión dos pneumáticos: aumenta a produción e diminúe o risco.

5 Cando se traballa en zonas próximas a desniveis ou perigosas, é indispensable colocar balizas de forma visible nos límites da zona de evolución. En grandes movementos de terra e vertedoiros é necesaria a presenza dunha persoa para sinalizar.

6 O maquinista será cualificado e deberá ir provisto de casco de seguridade, calzado antiesvarante e cinto antivibratorio.

Normas particulares: retroescavadora

1 Utilizar a retroescavadora adecuada: con eirugas en terreos brandos e materiais duros, traxectos curtos ou sen desprazamento; sobre pneumáticos en terreos duros e abrasivos, materiais soltos, traxectos longos ou de desprazamento continuo.

2 As retroescavadoras están deseñadas tanto para cargar como para escavar, dotadas do equipo adecuado. Son máquinas longas e de gran envergadura, con facilidade para envorcar se se omiten as medidas de seguridade. Todas aquelas máquinas que dispoñan de elementos de estabilización deben empregalas na execución do seu traballo.

3 En xeral, non poden exceder pendentes superiores ó 20 % en terreos húmidos e 30 % en terreos secos pero esvaradoiros.

4 É necesario retroceder cando a culler comeza a escavar debaixo do chasis. Nunca se escavará debaixo da propia máquina debido ó risco de que poida envorcar.

5 Ó realizar a operación de carga de material nos camións, a culler non debe pasar nunca por encima da cabina do camiión.

6 En construción de foxos débese prestar unha atención especial á colocación de esteas de seguridade para impedir os derrubamentos de terra.

Os apartados 4, 5 e 6 das normas particulares para as pas cargadoras tamén son válidos para este tipo de máquinas.

Normas particulares: motoniveladora

1 Para o manexo desta máquina requírese persoal especializado e habituado ó seu uso.

2 Non debe utilizarse nunca como bulldózer xa que están deseñadas para mover materiais lixeiros e efectuar refinos.

3 O refino de noiros debe realizarse cada 2 ou 3 m de altura, xa que dese modo trabállase mellor, máis rápido e evítanse desprendementos.

4 En ningún caso deben exceder pendentes laterais superiores ó 40%.

5 O maquinista estará dotado de medios de protección persoal, caso e botas antiesvarantes.

Maquinaria de transporte:

Os usos habituais son o transporte de materiais e o transporte de persoas. Dado que o segundo caso afecta á seguridade viaria, onde a Lei de seguridade viaria é suficientemente clara ó respecto, e que os accidentes producidos son de difícil prevención, centrarémola atención nos camiós de caixa abatible e dúmperes. O resto dos transportes (camiós de caixa non basculante, remolque, plataformas, bañeiras, etc.) atópanse incluídos nestas normas.

1 Ó efectuar separacións co basculante levantado deben empregarse mecanismos que impidan un desbloqueo (puntais de madeira, perfís calzados, cadeas de sustentación, etc.)

2 Ó bascular en vertedoiros deben colocarse uns topes que limiten o percorrido cara atrás; ademais, esta operación debe realizarse co freo de estacionamento.

3 En operacións de carga, en tódolos vehículos dotados de viseira protectora, o condutor debe permanecer dentro da cabina. Naqueles vehículos non dotados de viseira, o condutor permanecerá fóra, a distancia conveniente.

4 Despois de efectua-la descarga e antes do inicio da marcha é imprescindible baixar o basculante.

5 Para evitar atropelos nas manobras de marcha atrás, estas máquinas estarán dotadas de luz e bucina para esa marcha.

6 Durante os traballo de carga e descarga non deben permanecer persoas próximas ás máquinas para evitar o risco de atropelo ou esmagamento.

7 É necesario elixir o número e o tipo de camián adecuado á carga.

8 Darase sempre paso á unidade cargada.

9 Os traballos deben realizarse na posición adecuada: para as pas de rodas articuladas debe ser perpendicular ó eixe de carga; para pas de rodas de chasis ríxido e pas de cadea, o seu eixe debe formar 150 1 co fronte onde traballa a máquina.

10 Hai que prestar atención ó tipo e uso de pneumáticos: se o camián se sometese a paradas ou limitacións de velocidade, diminúe o quentamento dos pneumáticos utilizando un diferente tipo radial segundo Tm/Km/h.

11 O condutor deberá estar dotado de medios de protección persoal, caso e calzado antiesvarante.

Maquinaria de compactación:

Ten un gran índice de accidente debido a que resulta un traballo monótono e a que, frecuentemente, existe inexperiencia do maquinista. As compactadoras teñen o centro de gravidade relativamente alto, o que as fai moi inestables ó tratar de salvar pequenos desniveis. Requírese un maquinista adecuado, rotacións do persoal e equipalo coas medidas de protección persoal necesarias.

3.4 Materiais asfálticos

Aínda que non sempre o sexan, os materiais asfálticos deben manexarse sempre coas precaucións que normalmente se aplican ós materiais inflamables, é dicir:

- 1 Deben manterse afastados dos fogos abertos
- 2 Non se debe fumar ó manexalos
- 3 Cando as cisternas de transporte estean dotadas de queimadores para o seu quentamento, estes non deben estar acendidos nunca durante a carga ou descarga, ou durante a marcha do camión
- 4 Non deben acenderse os queimadores se o líquido non cobre os tubos dos fumes
- 5 Nos puntos de carga ou descarga e nos vehículos de transporte debe dispoñerse de extintores de espuma ou de po seco
- 6 Nunca debe acercarse unha chama á boca dun depósito que conteña ou contivese ligantes asfálticos. Frecuentemente é máis perigoso un depósito baleiro que cheo
- 7 Os depósitos que conteñan estes materiais deben poñerse a terra electricamente
- 8 Os depósitos deben estar dotados de boca de ventilación para evitar que traballen a presión
- 9 As tapas das bocas de rexistro deben ter xunta de chumbo ou outro material similar que evite a produción de chispas.
- 10 Non deben quentarse tubaxes ou válvulas mediante chamas abertas (soprete, algodóns con gasóleo, etcétera).

4 Prevención de riscos profesionais

4.1 Proteccións individuais

Proteccións da cabeza:

- Cascos: para todas as persoas implicadas na obra, incluídos visitantes.
- Lentes contra impacto e antipó.
- Máscara antipó.
- Protectores auditivos.
- Filtros para máscara.

Proteccións do corpo:

- Monos ou buzos.
- Traxes de auga.
- Cinto de seguridade de suxeición.
- Cinto antivibratorio.
- Chalecos reflectores.

Protección de extremidades superiores:

- Luvas de coiro.
- Luvas de goma.

4.2 Proteccións colectivas

Sinais de tráfico:

- "Stop" en saídas de vehículos.
- Aviso entrada e saída de vehículos.

Sinais de seguridade:

- Uso obrigado de casco, cintos de seguridade, lentes, máscara, proteccións auditivas e luvas.
- Riscos eléctricos, caídas de obxectos, caídas a distinto nivel, maquinaria pesada en movemento, cargas suspendidas, incendios e explosións.
- Prohibido o paso a toda persoa allea á obra, acender lume e fumar.
- Sinal informativo de localización de extintor.
- Valado de limitación e protección.
  - Cinta de balizamento.
  - Balizamento luminoso.
  - Cordón de balizamento.

Roza e explanación:

- Aviso acústico nas máquinas.
- Valado de contención nos límites de baldeirado.
- Cinta de balizamento reflectora e sinais indicativos de risco de caída a distinto nivel.
- Para o acceso do persoal utilizaranse escaleiras fixas.

4.3 Formación

Todo o persoal, ó ingresar na obra, recibirá unha exposición dos métodos de traballo e os riscos que puidesen entrañar, así como das medidas de seguridade que deben empregar.

Impartiranse cursos de socorrismo e primeiros auxilios, de forma que tódolos traballos dispoñan dalgún socorrista.

4.4 Prevención de riscos de danos a terceiros

De acordo coa normativa vixente, é preceptivo sinalizar o enlace coas estradas e camiños e tomar as medidas adecuadas de seguridade que cada caso require.

Deben analizarse os accesos naturais á obra e prohibirse o paso a toda persoa allea a esta. Tamén se colocarán no seu caso os cerramentos necesarios e a vixilancia que proceda.

Para evitar posibles accidentes a terceiros colocaranse os sinais oportunos de advertencia de saída de camiños e de limitación de velocidade na estrada ás distancias do entronque.

5 Servizos sanitarios e comúns

Caixa de primeiros auxilios:

Disporase dunha caixa de primeiros auxilios que se revisará mensualmente e na se repoñerá inmediatamente o material consumido.

Asistencia a accidentados:

Deberase informar na obra dos diferentes centros de atención sanitaria e dos hospitais próximos á zona.

Comedores:

O empresario poderá elixir, de acordo cos traballadores, entre montar un comedor ou utilizar os establecementos hostaleiros próximos á zona. En caso de montar comedores, contarase cun recinto de 45 m² das seguintes características:

- Contará con iluminación natural e artificial adecuada, ventilación suficiente e estará dotado de mesas, asentos, vertedoiros para lavar a vaixela, auga potable, quenta-comidas e recipientes con tapa para depositar os restos. No inverno estará provisto de calefacción.

A Estrada, 6 de setembro de 2013

O enxeñeiro técnico municipal

Ramón Brea Villaverde

